

Ceâlaivue'jj kaart'tõs päärna, nuõr da piârri vue'jjest

Päärna da piârri ceâlaivue'jj kaart'tõs vie'kkat tobdsted päärna da piârri pue'rrvââjmmõ'sše vaikkteei raajjjid de vue'itlvaid tue'rj taarbid. Kaart'tõõzz vuäitt alteed kii täättas soti -âmmat-tuâjjlaž da tõi veäkka vuei'tet suävtõõllâd päärnže da piârria suäppi tuärjjummsid.

Lomaakk kõõčcmõõžžid da aa'sšid mõõnât čõõđ päärnain da piârrijn mainstáttee'l suõppum vuõinnlõõttmõõžžin. Vuei'tlvaž škooul ee'ttkõ'stti va'sttad jiijjâz kõõčcmõõžžid keerjlânji. Ô'htekeässmõõžž sagstõõllmõõžžin vuei'tet ta'rkstõõllâd piârrijn õõutsââ'jest di määngvaaldšem ä'sštobddijookâst le'be jee'res säimmõõžžâst.

Lomaakkâst liâ jiânai kõõčcmõõžž ij-ga jõrddmõõšân leäkku jie'lled juõ'kk kõõčcmõõžž piârrijn čõõđ, gu âmmat-tuâjjlaž va'lljad vuäkka mie'rrmeâldlaž kõõčcmõõžžid da räâjj tõi ää'sšmeâldlaž ke'rrjummsid. Kõõjjõslomaakk vuäitt äü'kkeed määng õhttvuõđâst de määngain vuõinnlõõttmõõžžin.

Lomakk lij vuäžžamnalla še sää'mkiõlin.

Kõõččâmlomakk nârrai kuõ'i'test vue'zzest:

1. Vuâmmšet tue'rj taarb (mätt'tõõttâmhuâl ämmatneķ da u'čtee'l

Kii täättas soti-âmmat-tuâjjlaž vuäitt äü'kkeed kõõčcmõõžžid piârri ceâlaivue'jj kaart'tem tuärjjen.

- Vue'kk-kartt (kovveet äväi vue'jj, mõõn diõtt leät raajjmen tän tää'rkab ceâlaivue'jjkaart'tõõzz)
- Änn'jõžvue'jj kovvõs
  - » Ceâlaivue'jj čõõlgummuš
  - » Doom vuâkkõõzz, raaj da sutkkrytmm
  - » Škoouljââttmõš
  - » Lee'ks da tä'vvrin huõl âânmmõš doomâst
  - » Pääđäi'gğ da taaurõškõskkvuõđ
  - » Doom da škooul õhttsažtuâjj
- U'čtee'l kovvõs päärna/nuõr vue'jjest
  - » Vue'kk-kartt
  - » Škoouljââttmõš da mättjummuš
  - » Tue'rj taarb da tuärjttâim
- Plaan juätkast
- Miâsttmõš
- Kaart'tõõzz raajjmõõžžâst liâ leämmaž mie'ldd (nõmm da status/âmmatnõmmõk)

2. Ouddteâttnoormõš tu'tkķeemarvlasttmõõžži puõtt (tiõrvâsvuõttthuâl ämmatneķ)

- Ôhttvuõtt-teâđ
- Piârri argg
- Päärna/nuõr tän poddsaz tåimmamoodd vue'kk
- Päärna/nuõr tän poddsaz tiõrvâsvuõtt
- Ouddpââj – päärnažvuõtt – nuõrrvuõtt
- Ä'ldsoogg puõccmõõžž da ou'ddnemnalšem vä'žžlõõzz
- Kaart'tõõzz raajjmõõžžâst liâ leämmaž mie'ldd (nõmm da status/âmmatnõmmõk)

Vuámmšet tue'rij taarb (mätt'tõöttâmuâl ämmatneĳ)

VUE'ĶĶ-KARTT

- Tán poddšaz vue'jj vuâ'nkös kovvös jiijjad saa'nin (mõõzz leä'p ää'n tä'st)
- Peäggat jiijjad saa'nin huõlâst/vue'jjest, kää'tt lij pohttam tän po'dde (kovvõõl huõl/vue'jj da pešttmõõžž de kovvõõl, mõõzz ĳiõččak tön huõllân, kää'tt õõlgat ta'rĳstõõllmõõžž)
- Mii lij huõl lââ'ssen jiijjad/tij tän poddšaz pââimõs tobddmõš da mõõzz?
- Kovvõõl tuõivvâad pâärna/nuõr/piârri vue'jj tuârjjumšen da mõõzz tuäivv'ved täid tue'rij kuânstid?

ÄNN'JÕŽVUE'JJ KOVWÕS

Ceâlavue'jj čiõlgummuš

- Ķeäin pâärnaž/nuõr jeälast?
- Ķeäk pâärna/nuõr piârrija ko'lle?
- Piârri äâ'nnem ĳiõll aargâst (dommĳiõll)
  - » lâä'ddĳiõll » ruõccĳiõll
  - » tâ'vsää'mĳiõll » enĳglõšĳiõll
  - » aanarsää'mĳiõll » jee'res, mii?
  - » nuõrttsää'mĳiõll
- Mõõn jee'res ĳiõl/suõm piârriest mainstet (määngĳiõllsažvuõtt)
  - » lâä'ddĳiõll » ruõccĳiõll
  - » tâ'vsää'mĳiõll » enĳglõšĳiõll
  - » aanarsää'mĳiõll » jee'res, mii?
  - » nuõrttsää'mĳiõll » suõmm, mainstemĳiõl, mii?
- Mä'htt piârri arggrytm de poormõõžž, vuâđđmõš da liikkummuš o'nnste?
- Mu'vddem someääi'j kuõskki vue'jj tij piârriest liâ? Mâkam vuâkkõõzzid leät suâppâm piârriest pâärnaivui'm/nuõrivui'm? Mä'htt seu'rre'ped pâärna/nuõr äâ'nnem somesiškõõzzid?
- Mä'htt tij piârriest leät vâlddam lokku pâärna/nuõr da puârri ri'ttjeei viõ'sslõõvmmõõžž?
- Mä'htt tij vie'ttje'ped ääi'j õõutsââ'jest piârriest, mâkam nää'll tee'st liâ?
- Mâkam sagstõõllâmõhttvuõtt pâärnai/nuõri da puârri kõõskâst lij? Maainast-a pâärnaž/ nuõrr jiijjâs jorddmõõžžin, huõlin da pe'cclin?
- Mõõk liâ tij piârri raavâsvuõđ? Mõõk liâ pâärna/nuõr raavâsvuõđ?
- Aargâst šõddâm muttâz, kook vuei'tte vaaikted da kuâsttjed pâärna /nuõr aargâst?
- Mu'vddem tue'rij taarb tee'st liâ tän poodd piârriest?
- Mâkam kääzzkõõzzi kõõskâst tuäivčid tuejjeem õhttsažtuâj piârri aa'sšin?
- Mâkam tu'tĳkõõzzid pâärnže/ nuõrre liâ rajjum ju'n ääi'jben (psykoloog, sârnamterapia, tâimmamterapia)?
- Mõõn vee'rd tij puârriest äânnve'ted alkohool le'be jee'res peä'ncid neä'ttlest?
  - » Ä'ne-a pâärna /nuõr vue'bb, vii'llj, ää'jj le'be ääkk peä'ncid? Kuâsttai-a tät tij piârri aargâst?

Puärrazvuõtt

- Mä'htt tij puärrsen vääjve'ted da måkam lij tij ceälaivâäjmmõš ää'n?
» HO'HSSE! Muu'st taarb mie'ldd ta'rjjeed ohjuum jiõõchääid da ohjjäd taarb meäldlaid jee'res kääzzkõõzzid
- Måkam tue'rj leä'ped vuäžžam puärrazvuõ'tte?
- Måkam tuä'rjj tee'st lij ää'n puärrazvuõ'tte?
- Måkam tue'rj taarbše'ped puärrazvuõ'tte?

Doom vuäkkõõzz, raaj da sutkkrytmm

- Mä'htt tij piärrjest poorrâmpoodd teäuddje, mu'vddem vue'jj tee'st liä tõ'st? Päärr-a päärnaž /nuõrr mie'rrkõskksânji? Liä-a poorrâmvue'jjest möök-ne huõl?
- Mu'vddem liä päärna/nuõrr jeä'kkesrutiin da vuäđđjem vue'jj? Mâänn-a päärnaž/nuõrr ääi'jeld vue'dđed? Vuäđđ-a nokk? Tuejje-a vuäđđjemäi'j reeidaid doomâst? Mä'htt tue'leskâccjummuž o'nnste?
- Liä-a päärnast/nuõrâst domoipue'ttemäi'j da jää'kkat-a son töid?
- Jää'kkat-a päärnaž/nuõrr õhttsaž suäppmõõžžin?
- Mä'htt oudne aarg tääm? Mä'htt kovve'čik päärna/nuõrr täimmamoodd (psyklaž, fyyslaž, sosiaal'laž, kognitiivlaž)?
- Leä'ped-a vuämmsam jeä'rdõõzzid päärna/nuõrr täimmamooddin jee'res pirrõõzzin (jm. domm, säjjsažuäl juäggas, škooul, staarjõõzz)?

Škoouljäättmõš

- Mä'htt tuu miõläst päärna/nuõrr škoouljäättmõš oo'nnast?
- Måkam miõlin päärnaž /nuõrr vuälgg škoou'le?
- Måkam miõlin päärnaž /nuõrr lij škooul mähja?
- Lij-a huõll päärna/nuõrr škooulâst meädda äärrmõõžžin le'be mähjnummšin?
- Liä-a päärnast/nuõrâst taaurõõžž škooulâst?

Lee'ks da tä'vvrin huõl äännmõš

- Tuejjad-a päärnaž/ nuõrr lee'ksid mie'rrkõskksânji ? Möön jiännai päärnast/nuõrâst mâänn äi'gğ lee'ksi raajmõ'sše?
- Räuuk-a päärnaž/ nuõrr vie'kk lee'ksi raajmõ'sše?
- Liä-a lee'ks päärnže/ nuõrre suäppi, čuu't vaiggäd le'be čuu't hiälp?
- Lij-a päärna/ nuõrr hiälp altteed lee'ksi tuejjummuž?
- Vuäitt-a päärnaž/ nuõrr raajjad lee'ksid loopp räjja?
- Äänn-a päärnaž/ nuõrr jiännai kõõutid, ko räjj lee'ksid?
- Mä'htt päärnaž/ nuõrr äänn huõl jiijjäs tä'vvrin?
- Måkam kuänstin päärna/ nuõrr lee'ksi raajmõõžž da škoou'le valmštõõttmõõžž tue'rjet?
- Mu'vddem tue'rj taarb da tuä'rjttääim päärnast/ nuõrâst liä škooulâst?

Pääđäi'gğ da taaurõškõskkvuõđ

- Mäi'd päärnaž/ nuõrr tuejjad pääđäi'jest? Liä-a tä'st huõl?
- Liä-a päärnast/ nuõrâst šiõgg kõskkvuõđ taaurõõžživui'm da sooggin?
- Toobdak-a päärna/ nuõrr taaurõõžžid da sij puärrsid?
- Måkam aa'sšid tuejje'ped pääđäi'jest õõutveäkka päärnain?
- Måkam pääđäi'j kuõskki vuäkkõõzz tee'st liä päärnain/ nuõrin?

Doom da škooul õhttsažtuäjj

- Mä'htt vuei'nnve'ted õhttvuõttäännmõõžž škooulin da haale'če'ped-a tõõzz möön-ne muttâz?
- Mä'htt päärna/ nuõrr vuei'tlvaž tue'rj taarbid leät škooulâst va'sttääm?
- Le'čci-a tarbb õhttsaž smiõttmõ'sše da sagstõõllämtuärjja škoouline'kk škooul-jäättmõõžž le'be šõddummša õhttnee'l?

U'ČTEE'L KOVVÕS PÄÄRNA /NUÕR VUE'JJEST

Vue'kk-kartt

- Tån poddsaž vue'jj vuä'nkõs kovvõs jiiijad saa'nivui'm (mõõzz leä'p ää'n tä'st)
- Peäggat jiiijad saa'nivui'm huõlâst/vue'jjest, kää'tt lij pohttam tån po'dde (kovvõõl huõl/vue'jj da pešttmõõžž de kovvõõl, mõõzz kíõččak tån huõllân, kää'tt õõlgat tä'rktõõllmõõžž).

Škoouljäättmõš da mättjummuš

- kovvõõl päärna/ nuõr škoouljäättmõõžž da mättjummuš ouddnummuš
- škooulpeeiv äiggasaž tääimai o'nstummuš (se'rddemvue'jj, kõhttpââ'j, mätt'temčiâss dno.)
- lee'ksi raajjmõš, tee'sti vääras valmštõõllmõš, škooulneävvain huõl âânmmõš dno.
- sosiaal'laž vue'jj škooulâst (taaurõõžž, kõhttpââ'j, se'rddemvue'jj, ķeeu'summuš dno.)
- meädda äärmõõžž, mäjnummuš

Tue'rij taarb da tuä'rjijtääim

- Kovvõõl päärna /nuõr tue'rij taarbid da mä'htt tõiõd leät kaart'tam
- Peäggat, määkam tuärjjumšin päärna/nuõr tue'rij taarbid leät va'sttääm da mõõn kuu'kk täid leät čõõđtam
- Mättjemoodd kaart'tõõžžid tuejjuum, mäid?
- Klaassâst čõõđtum tuä'rjijtääim, mõõk?

Plaan juätkast

- Ķe'rjjeet õ'hteķeäsmõõžž sagstõõllmõõžžâst da tõ'st ķii tuejjad da mäid, mä'htt ouddnet da ärvlõõđât vue'jj.

Kaart'tõõžž raajjmõõžžâst liâ leämmaž mie'ldd (nõmm da status/ ämmatnõmmõk)

Ouddteâttnoormoš tu'tk'keemärvvtööllmööžži puött (tiörvâsvuöttthuâl ämmatneĳ)

HO'HSSE! Taarbšum loo'vid kōōjjât aalgâst

ÕHTTVUÕTT-TEÂĎ

Piârri õhttvuõtt-teâĎ

- Päärna nõmm da persontiõtt, addrös, pää'stnââmar da -tâimmpäi'ĳĳ, klasstää'ss
- Huõlteei 1 nõmm da persontiõtt, te'lfon-nââmar, ne'ttpää'staddrös, addrös, pää'stnââmar da -tâimmpäi'ĳĳ (jös jee'res gu päärnast), ämmat
  - » tuâjvue'ĳĳ (tuâjast, tuâjite'mes, vue'ssäiggsaž; pei'vvtuâjj, vuârtruâjj, vue'sspei'vvtuâjj djn.)
- Huõlteei 2 nõmm da persontiõtt, te'lfon-nââmar, ne'ttpää'staddrös, addrös, pää'stnââmar da -tâimmpäi'ĳĳ (jös jee'res gu päärnast), ämmat
  - » tuâjvue'ĳĳ (tuâjast, tuâjite'mes, vue'ssäiggsaž; pei'vvtuâjj, vuârtruâjj, vue'sspei'vvtuâjj djn.)
- Piârvue'ĳĳ
  - » äävlett
  - » veä'ncc
  - » rätkkjam (kuä'ss lij rätkkjam?)
  - » ođđpiâr (kuâbbast puärrsest da ĳeäk tääzz ko'lle, nõöm da šöddâmee'jj)?
  - » säjjsažpiâr
  - » jee'res, mii?
- Huõlteeivuõtt
  - » õhttsažhuõlteeivuõtt (kuâbbaž lij â'lddpuärrsab/ ougglöspuärrsab, vuõinnlõõttâmriäššmööžž, lij-a ougglöspuärrsest lãã'pp vuõinnlõõttmööžžid/tu'tkkummšid)?
  - » õhttuhuõlteeivuõtt (kuâbbast)?
  - » jee'res huõlteei, ĳii (nõmm da õhttvuõđteâĎ)?
- Viillji da vue'bbi nõöm da šöddâmee'jj
- Jeärraz piârrjest jâlstei (vi'llj- da vuä'bb-beä'l, jeärraz vuõrâsoummu le'be ruãĎ dj.)

Škooul õhttvuõtt-teâĎ

- Škooul nõmm
- U'čtee'l nõmm, te'lfon-nââmar da ne'ttpää'staddrös

Jeärraz piârri mie'ldd joo'tti ämmatnee'ĳĳ

- Ämmatnõmmök da õhttvuõtt-teâĎ

TUÂGGAŽTEÂÐ

Piârri argg

- Liâ-a piârrjest leämmaž jönn jie'llma vaikkteei muttâz da / le'be siirdčööttmööžž pääi'kest nobba?
  - » Mâkam da kuä'ss?
- Mâkam liâ tij piârri â'ldd- da tuä'rjsäimmööžž?
  - » Ķeäk liâ mie'ldd täin säimmööžžin?
- Kovvööl piârri vuäđđaaarg da öhttsaž tuejjummuž
- Kovvööl tij piârri viökkvaarid da raavâsvuöđid
- Mõön vee'rd vie'ttje'ped päärnain/nuõrin kueit kōskksaž ääi'j le'be ööutsââ'jest piârrjen neä'ttlest?
- Mâkam kääžkōžž päärnain/nuõrin da piârrjest liâ leämmaž da liâ ââ'n âânmmööžžâst?
- Liâ-a piârrjest akkeei jioğgsaž da/le'be fyyslaž viögg âânmmööžž? (jös lij, kovvööl, mä'htt töt öčndâätt)
- Mõön vee'rd tij puärraz âânne'ted alkohool le'be jee'res peä'ncid neä'ttlest?
  - » Ä'nne-a päärna /nuõr vue'bb, vii'llj, ää'jj le'be ääkk peä'ncid?
- Mâkam lij tij puärrsi vääjmmōš?
- Mâkam lij piârri tue'rj tarbb?
  - » Leä'ped-a vuäžžam ju'n mõön-ne tue'rj?
- Jös puärraz reiddlä'stte/ liâ rätkkjam
  - » Mä'htt puärrsi šöddeemvue'jj sue'ppe ö'hte? (liâ-a öhttsa/ čärrnee)

Päärna/ nuõr tän poddsaž täimmamoodd vue'kk

- Kovvööl päärna/ nuõr raavâsvuöđid da resuurs aargâst
  - » Mâ'st tobdstak täid raavâsvuöttân da resurssân?
- Kovvööl, mii keäss päärna/ nuõr miöl da suu pääđääi'j tuejjummsid/staarjööžžid aargâst
- Mä'htt päärnaž/ nuõrr spraavdâätt puö'tti juö'kkpeivvsaž täâimain ââ'n:
  - » vuäđđmōš da kâccjummuš (suutkrytmm, vuäđđjummuš, nâkkar kvalite'tt, kuärsmōš, kâccjemäi'ğğ dno.)
  - » tue'les- da jeä'kkkestââim (jeä'kkesveär, paa'ni pōōssmōš, pōōžžööttmōš, siângâst vö'll'jummuš, sie'ngğge mõönmōš dno.)
  - » teävööttmōš
  - » hygieniahâiddmōš/ nuu'žniktââim
  - » poormōš/ stuällööttmōš
  - » jiijjâs tä'vvrin huöl âânmmōš
  - » ääi'j äblkâsttmōš
  - » doom ââlgpeä'lnn liikummuš da ä'sšeem
  - » someäi'ğğ
  - » kofeiinvalmštōžž/ peä'nci âânmmōš (ADSUME nuõrid taarb mie'ldd)
  - » psyklaž oudldōžž: miöl da jälstööttmōžž kuōskki ää'sš, tobddji tuö'llstōöllmōš (BDI21 lo'ssesmiöllsažvuöđ kōōjjōš, BAI tä'skk-kōōjjōš nuõrid taarb mie'ldd. BDI21 še sää'mkiölin.)
  - » sosiaal'laž tääid, sosiaal'laž vuärvaikkōš da taurōžž: Liâ-a taurōžž, määžž-a jeänab öhttu avi jooukâst, jeärrsi lokku välldmōš, puärraz da päärna kōskksaž kōskkvuöđ, vii'llji da vue'bbi kōskkvuöđ, jee'res piärrja miärkkteei piär- da sokk-kōskkvuöđ

Päärna/ nuõr tän poddsaz tiõrvâsvuõtt

- Lij-a päärnast/nuõrâst mii-ne puõccmõš, vââ'kk, taalkummuš le'be mii-ne jee'res tiõrvâsvuõtte da/ le'be tâimmamo'dde vaikkteei ä'sš?
- Kooll
- Vuäinnmõš
- Liâ-a päärna/nuõr jie'llmest šõddâm stre'sstää'zz lââ'zzteei ää'sš (jie'llem-muttâz, ķeeu'summuš, mõõntummuž, puârssi rätkkjummuš, traumaattlaž ää'sš, hue'neldâânmõš dno.)

Ouddpâäj – päärnažvuõtt – nuõrrvuõtt

- Kovvõõl vue'rddemääij da šõddummuž (vue'rddemääij pešttmõš, vuei'tlvaž komplikaatio, vuei'tlvaž talkkummuž, tää'bbak puälldmõš da peä'neci âânmõš vue'rddempood, vuâlorgaansõddummuš/sektio, šõddâmteadd-, õllâdvuõtt, siõ'me vuäittmõš aalmlânji, mii-ne jee'res dno.)
- Kovvõõl siõmâžpoodd (vue'ddemrytm, poorrnõš, kontakkt välldmõš, mii-ne jee'res dno.)
- Kovvõõl päärna motorlaž šõddmõõžž (peäkkmõš, tue'rj vuâstta käggõõttmõš, vä'zzed mätt'tõõllmõš; fiimotoriikk le'be kiõdivui'm tuejjeem aa'sši mättjummuš da ouddnummuš; tanccâmkaâlzin vuejjad mättjummuš, čuõiggmõš; mii-ne jee'res, mii)?
- Kovvõõl päärna kiõllouddnummuš (vuõssmõš sää'n da ciälkki, mainstem fi'ttjummuš, vuei'tlvaž jiõnneemvââ'jj: mõõk-ne jee'res, mõõk)?
- Kovvõõl päärna puõccmõõžž da tuejjuum tu'tkkummuž (jiânnai-a puõcci da mâid puõcci, päärt da lâä'des tõid, tääim/ tu'tkkummuž, taalkummuž, vuei'tlvaž terapia/psykoloog tu'tkkõõžž, ä'sšlažvuõtt piârva'pstempääi'ķest djn.)
- Lij-a päärnžen leämmaž:
  - » suävummuž/ põõšk päggõõttmõõžž
  - » kasttõõllmõõžž
- Kovvõõl päärna aicctâimm'mõõžž (takainalla viõkksab/ lädđsab reagâ'stem aiccmõ'sše ouddm. jiõn, kuõsktõš, haaj, njââ'dd da liikõs djn.)
- Kovvõõl päärna psyklaž ouddnummuž (mâkam oodd da temperame'ntt, miõll)
- Kovvõõl päärna siõrrmõõžž (siõrrmõš, mâid son jäänmõsân seârr, seârr-a õhttu avi jooukâst, siõrrâmkaäu'n da neäv, miõlljurddi, nuu'bb roo'le siõttlõõvmõš, miõlkie'ssi päi'ķ dno.)
- Kovvõõl päärna juõ'kkpeivvsaž tääimaid da se'rddemvuõ'jjid (päärna spraavdõõttmõš juõ'kkpeivvsaž tääimain, mâ't-a teävõõttmõš da jaausõõttmõš, poorrnõš, nuu'znķest jâättmõš dno. Mä'htt jee'resnällsem se'rddemvue'jj o'nnte, ouddm. vuâlggmõõžž, mäccmõõžž dno.)?
- Pei'vvhâidd: lij-a päärnaž jeällam pei'vvhâidast /vuõss-škooulâst, mõõn âkksen? kovvõõl, mä'htt tõk o'nnte, le'je-a to'ben takai jee'rab huõl/tuärjjummuž da mâkam?
- Škoouljâättmõš da mättjummuš vuâdđ-škooulâst
  - » kovvõõl päärna škooul alttummuž da mättjem šõddmõõžž da ouddnummuš
  - » vuei'tlvaž tue'rj taarb da tuä'rjttääim
  - » lee'ksi raajjmõš, tee'stid valmštõõttmõš, škooul tä'vvrin huõl âânmõš
  - » sosiaal'laž vue'jj škooulâst (taaurõõžž, kõhttââ'jj, se'rddemvue'jj, ķeeu'summuš dno.)
  - » miõll da psyklaž oudldõõžž (tä'sķkvuõtt, lo'ssesmiõllsažvuõtt, jiiijâz pä'rttummuš djn.)
- Škoouljâättmõš da mättjummuš nuu'bb tää'zzest
  - » kovvõõl nuõr nuu'bb tää'zz alttummuš da mättjem oudâs jâättmõõžž da ouddnummuš
  - » vuei'tlvaž tue'rj taarb da tuä'rjttääim
  - » lee'ksi raajjmõš, tee'stid valmštõõllmõš, mättjem-tä'vvrin huõl âânmõš sosiaal'laž vue'jj škooulâst (taaurõõžž, se'rddemvue'jj, ķeeu'summuš dno.)
- miõll da psyklaž oudldõõžž (tä'sķkvuõtt, lo'ssesmiõllsažvuõtt, jiiijâz pä'rttummuš djn.)

Â'lddsoogg puõccmõõžž da ouddnemnallšem va'žžtõõzz

- Leät-a piärrjest da/ le'be â'lddsooggâst tuõttum da ķeä'st
  - » särnamouddnem spesiaalvaiggâdвуõđ
  - » mättjem vaiggâdвуõđ
  - » lookkâmvaiggâdвуõđ
  - » činļmõõvwâmvaiggâdвуõđ (jiõččvuõđ le'be diagnisõsttum)
  - » autismķeârjjaivuõđ heämmõõzz
  - » miõllheämmõõzz
  - » kõlbbrähsspuõccmõõžž
  - » čââ'đpuõccmõõžž (râjjõõzzlaž čââ'đvââ'jj/ lo'sses rytmmsie'jjtõõzz nuõrrân)
  - » jee'res, mii?
- Päärnaž lij vuäžžam aalg škiâņkkum sooggseellain. Liâ-a teâđast škiâņkki da suu â'lddsoogg puõccmõõžž da ouddnemnallšem va'žžtõõzz?
  - » Kâ'l, mõõk?
  - » Jiâ

Kaart'tõõzz raajjmõõžžâst liâ leämmaž mie'ldd (nõmm da status/ämatnõmmõk)